

Брати і сестри - письменники

3 березня - Всесвітній день письменника

3 березня за рішенням Конгресу Міжнародного ПЕН-клубу від 1986 року відзначається *Всесвітній день письменника*. Назва клубу розшифровується як Poets, Essayists, Novelists, що в перекладі означає «поети, есеїсти, романісти». Аббревіатура PEN відповідає англійському слову, яке означає «ручка для письма».

До цієї дати ЦНБ пропонує увазі читачів віртуальну виставку, присвячену братам і сестрам, які перейшли від спільних дитячих ігор до спільної творчості. Згадаємо, що стало спадщиною таких художніх тандемів.

Сестри Бронте

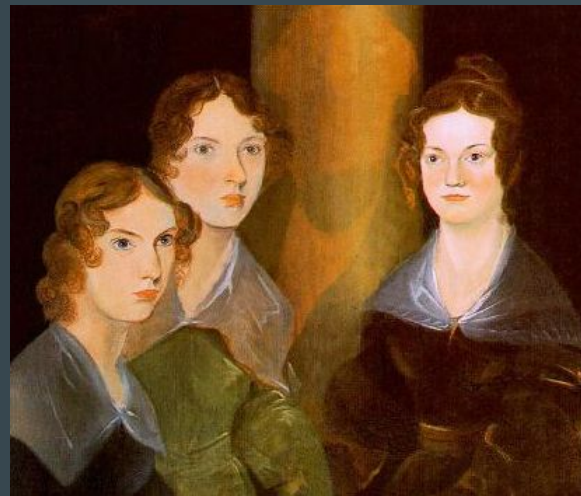
Шарлота (1816-1855)

Емілі (1818-1848)

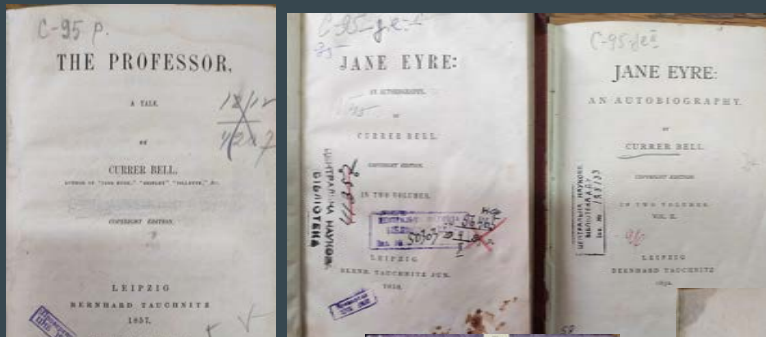
Енн (1820-1849)

Сестри Бронте дужі відомі як поетеси і романісти. Як і багато тодішніх письменників-жінок спочатку вони публікували свої вірші та романи під псевдонімами: *Каррер*, *Елліс* та *Ектон Белл*. Їхні оповідання відразу привернули увагу читачів завдяки пристрасті та оригінальності. У 1847 році романи «Джейн Ейр» (Шарлотта Бронте), «Грозовий перевал» (Емілі Бронте) і «Агнес Грей» (Енн Бронте) були опубліковані.

Романи сестер Бронте і сьогодні залишаються одними з найбільш затребуваних класичних творів. Існує багато екранізацій романів сестер Бронте.

Спільний портрет сестер Бронте, написаний їх братом Бренуеллом, приблизно 1835 рік. Зліва направо: Енн, Емілі і Шарлотта (також видно тінь Бренуелла, що з'явилася після того, коли він витер своє зображення)

Роман “Джен Ейр” було опубліковано у 1847 році у Лондоні під псевдонімом Каррер Белл. Українською мовою роман вперше переклав М. Рудницький. Під назвою «Ідеалістка» його надрукували у Львові (1902). Роман було перевидано 150 разів. Її наступні романи також варті уваги: «Шерлі» (1849р), «Городок» (1853) «Учитель» (1857)

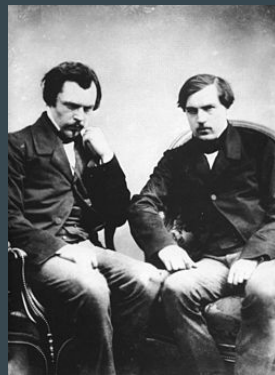
“Трозовий перевал” - єдиний роман Емілі Бронте. Його було видано під чоловічим псевдонімом Елліс Белл у 1847 році. Українською мовою вперше надруковано у Львові у 1933 році у перекладі М. Рудницького Цей роман входить до списку 10 видатних творів світової класичної літератури.

Енн Бронте написала два романи: «Агнес Грей» (1847) та «Незнакомка из Уайлдфелл-Холла», виданий під псевдонімом Ектон Белл у 1848 році.

Брати Гонкур

Едмон Луї Антуан (1822-1896)

Жюль Альфред Юо (1830-1870)

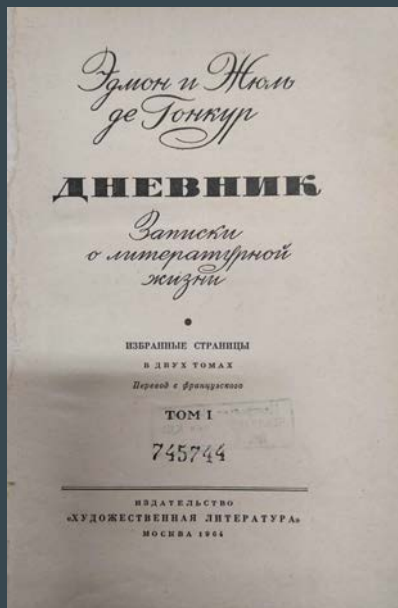

Едмон Антуан і брат Жюль Юо Гонкури (зліва направо)

Брати Гонкур сформували партнерство, яке унікальне в літературній історії. Вони не тільки писали всі свої книги разом, але і були нерозлучні протягом усього життя, до тих пір поки їх не розлучила передчасна смерть Жюля у 1870 році.

З 1851 р. брати вели загальний Щоденник, який Едмон продовжив після смерті брата. Цей журнал-щоденник є справжнім шедевром світової літератури.

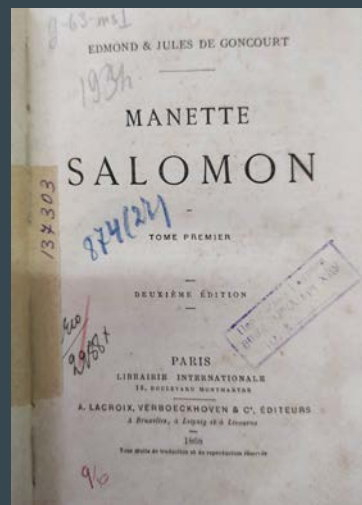
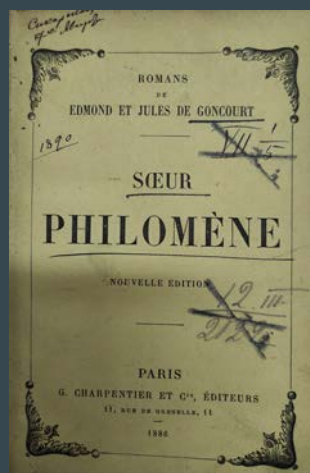
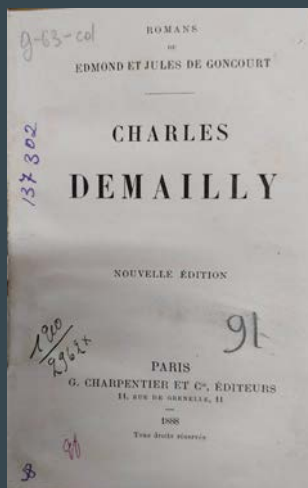
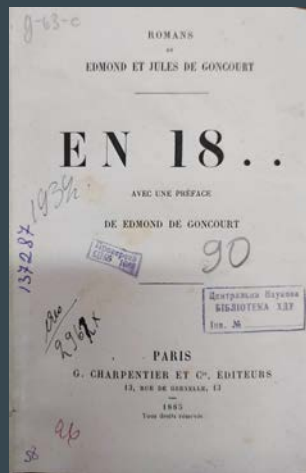
За заповітом Едмона де Гонкура, складеним у 1896 р., в 1900 році було засновано Товариство братів Гонкур, і 21 грудня 1903 році вручена перша Гонкурівська премія.

У 1851 р. вийшов друком перший роман братів Гонкур «У 18... році», але роман не мав успіху. У 50-х роках вийшли друком їхні історичні праці, які стали підготовчим етапом до їхньої художньої творчості. Брати Гонкур були не тільки талановитими письменниками, але і серйозними істориками. Відомі їхні романи «Шарль Демаї» (1860), «Сестра Філомена» (1861), «Рене Мопрен» (1864). Але найкращим романом братів вважається «Жерміні Ласерте» (1864).

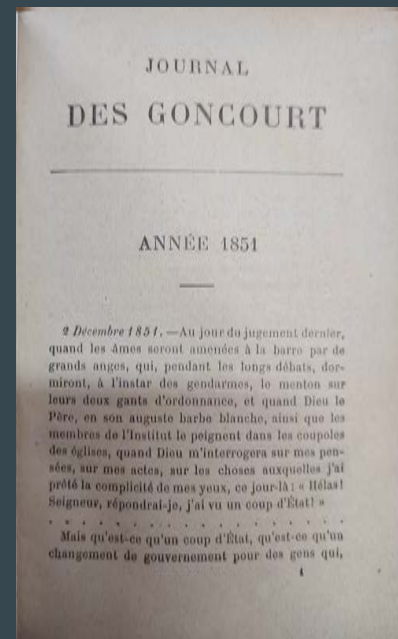
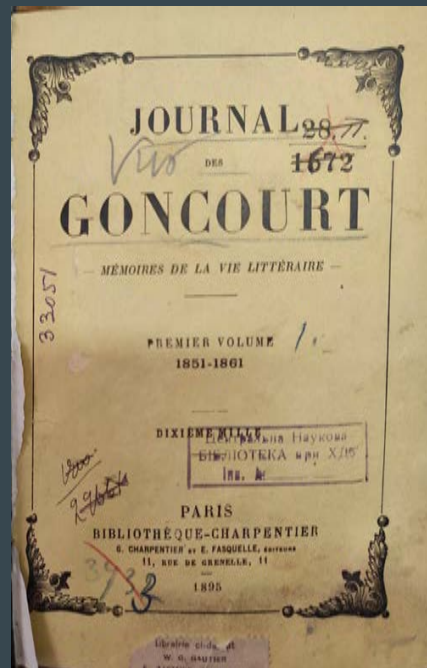
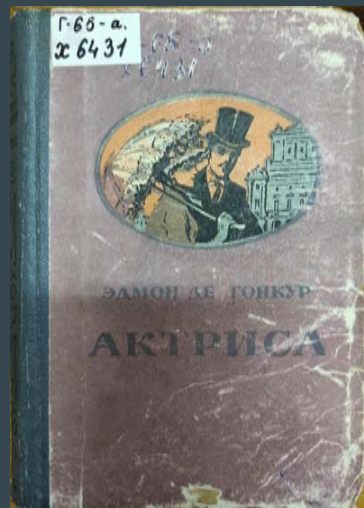
У 1867 році з'явився роман «Манетт Саломон».

У 1869 році вийшов останній спільний роман братів «Мадам Жервезе».

Після смерті Жуля, Едмон видав книгу «Дівка Еліза» (1875). За нею пішли книги «Брати Земгано» (1879) і у 1882 році виходить книга «Актриса Фост».

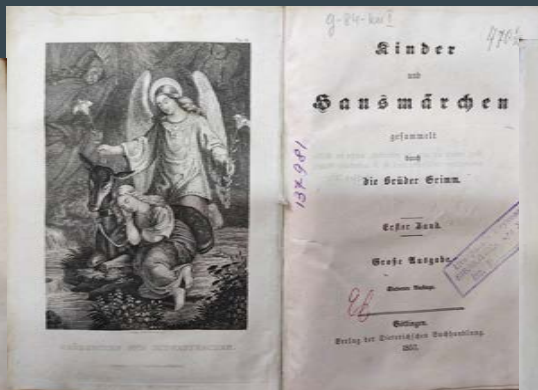
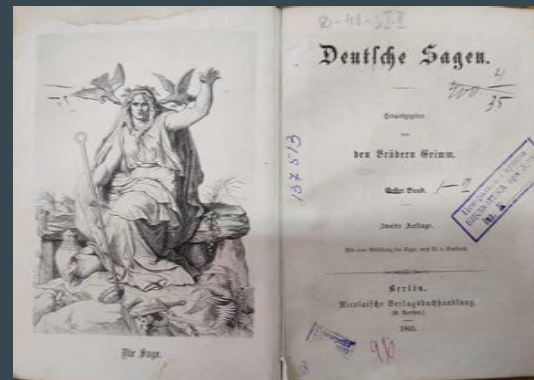
Остання книга, яка вийшла з-під пера Едмона Гонкура, — «Записки Гонкурів» (Journal des Goncours) — стала найвідомішою хронікою літературного життя, яку брати почали 1851 р., а Едмон продовжував до самої смерті.

Брати Грiмм Якоб (1785-1863) Вiльгельм (1786-1859)

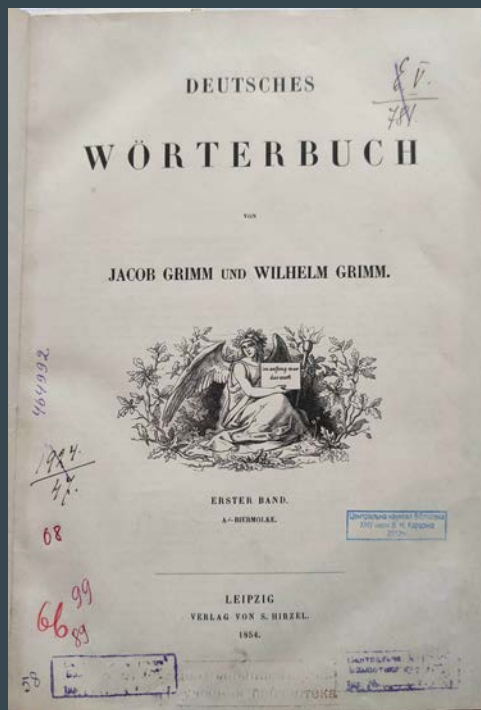
Брати Грiмм - одні з найвiдомiших казкарiв Європи. «Дитячі та сiмейні казки» - збiрник казок, зiбраних на нiмецьких землях i лiтературно оброблених братами Якобом i Вiльгельмом Грiмм. Збiрник був виданий у 1812 році. Сьогодні цей збiрник вiдомий пiд назвою «Казки братiв Грiмм». Усього вони зiбрали понад 200 казкових творiв. У 1816-1818 роках у Берліні вийшов двотомний збiрник «Нiмецькі легенди». Сьогодні казки братiв Грiмм перекладенi понад 100 мовами свiту, в тому числі й українською.

Брати Вiльгельм (зліва) i Якоб (праворуч) Грiмм. 1855 р.

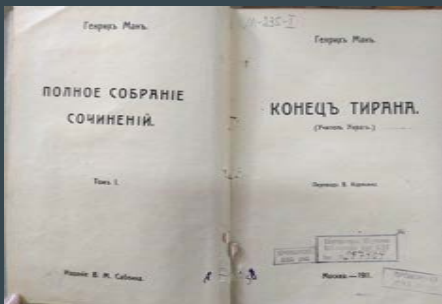
«Німецький словник» (нім. Das Deutsche Wörterbuch, також DWB або Der Grimm) - найбільший і найбільш відомий словник німецької мови, започаткований братами Грімм наприкінці 1830-х років, згодом продовжений в Геттінгенському університеті і Берлінській академії наук, перше видання якого було завершено тільки у 1960 році.

Брати Манн Томас (1875-1955)

Генріх і Томас Манн

Генріх (1871 – 1950)

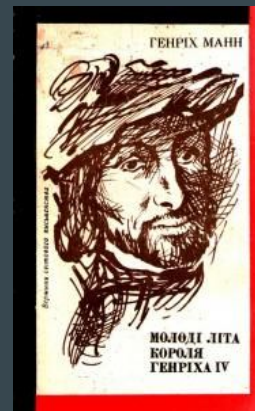

Українською мовою: “Вірнопідданий” переклад М. Зісман (К, 1954), “Молоді літа короля Генріха IV” (К., 1975) та “Літа зрілості короля Генріха IV” у перекладі Ю. Лісняка (К, 1985).

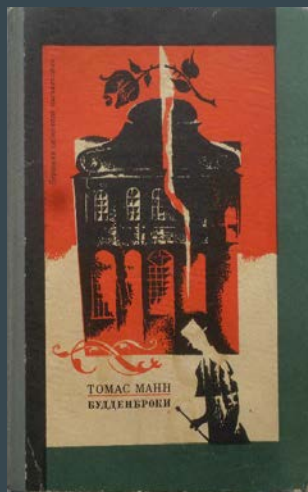
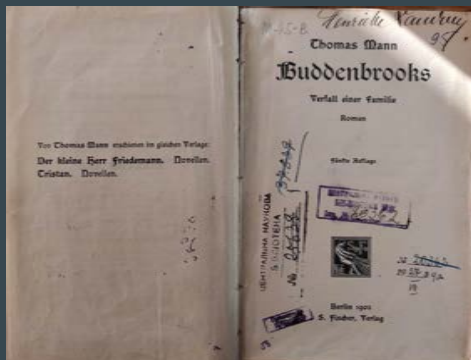
Генріх Манн автор, що увійшов в історію німецької та світової літератури передусім як гострий сатирик та автор історичних романів. Його ім'я стало відомим після виходу роману «Країна киселевих берегів» (або «Земля обітована») (1900). Всесвітню популярність приніс Генріху Манну роман «Вірнопідданий» — перша частина трилогії «Імперія», наступні томи якої, «Бідні» та «Голова», були створені в 1917–1925 рр. Але це водночас і цілком завершений, самостійний роман, до того ж, безумовно, найкращий у трилогії, а можливо, і найкраща книга Генріха Манна взагалі.

Дилогія про Генріха IV - “Юність Генріха IV” (1935) і “Зрілість Генріха IV” (1938) - вершина пізньої художньої творчості Манна.

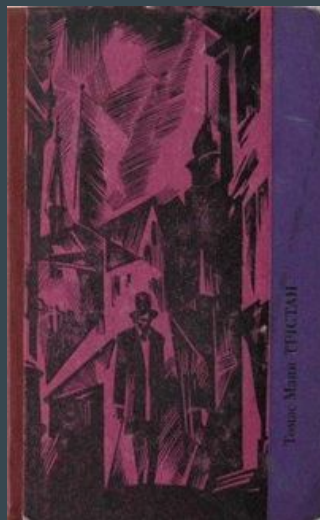
У 1953 році Берлінська академія мистецтв заснувала щорічну премію імені Генріха Манна.

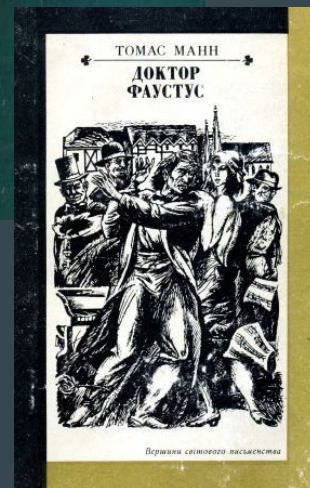
Томас Манн відомий передусім своїми романами, з яких принаймні чотири - "Будденброки" (1901), «Чарівна гора» (1939), «Йосиф та його брати» (1943), «Доктор Фаустус» належать до вершин світової літератури. Ще за своє життя Томас Манн написав близько 30 новел. Окрім Нобелівської премії з літератури (1929), Томас Манн здобув чимало інших нагород за свою масштабну літературну творчість.

"Будденброки" (1973) український переклад Є. Поповича

Трістан (переклад українською Є. Поповича) (1975)

Сестри Лохвицькі

Марія (Мірра) (1869-1905) Надія (Тэффі) (1872-1952)

Свій перший збірник «Вірші (1889-1895)» Марія Лохвицька випустила у 1896 році. Він мав миттєвий успіх і через рік був удостоєний престижної Пушкінської премії. У 1898 році вийшов другий збірник - «Вірші (1896-1898)». А у 1900 році обидві книги були опубліковані окремим виданням. За силою таланту – М. Лохвицька одна з найвидатніших російських поетес кінця XIX-поч. XX ст..

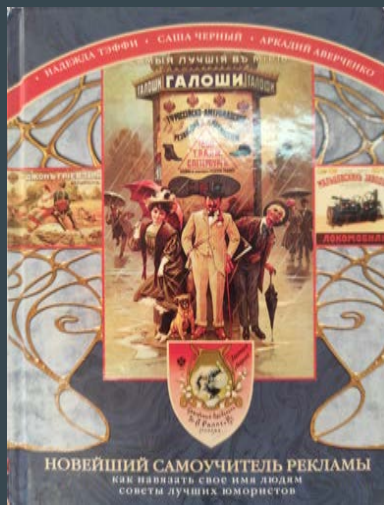
Зачем твой взгляд, и бархатный, и жгучий,
Мою волнует кровь —
И будит в сердце силою могучей
Уснувшую любовь?

Встречаясь с ним, я рвусь к тебе невольно,
Но страсть в груди давлю...
Ты хочешь знать, как сладко мне и больно,
Как я тебя люблю?..

Закрой глаза завесою двойною
Твоих ресниц густых, —
Ты не прочтешь под маской ледяною
Ни дум, ни чувств моих!

Тэфі - письменниця, що писала у найрізноманітніших літературних жанрах. Вперше дебютувала у 1901 році у журналі «Север» віршем «Мне снился сон безумный и прекрасный». Надія – письменниця, яка вміла писати вірші, складати і переводити п'єси, створювати романи і мемуари, відома як автор маленьких оповідань, в яких поєдналися сатира і ліризм. Вона входила до складу постійних співробітників журналу «Сатирикон». Її називали першою російською гумористкою початку ХХ століття, «королевою російського гумору».

Брати Жемчужникови

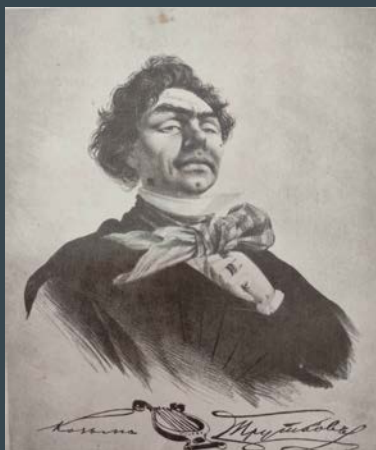
Творцями відомого літературного проекту «Козьма Прутков» з усією біографією і родоводом, з байками, віршами, п'єсами, афоризмами були:

Олексій Костянтинович Толстой (1817-1875)

та брати Жемчужникови

Олексій (1821-1908) Володимир (1830-1884) Олександр (1826-1896)

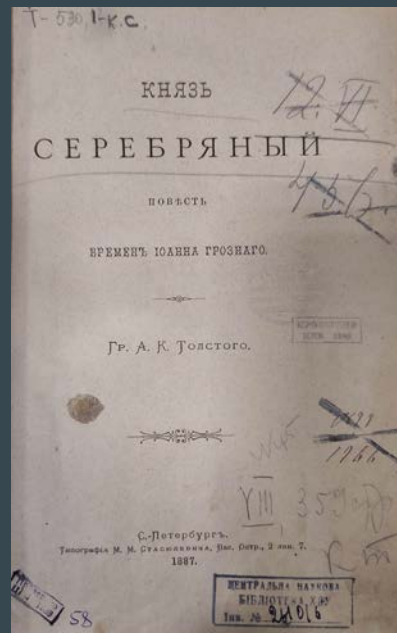
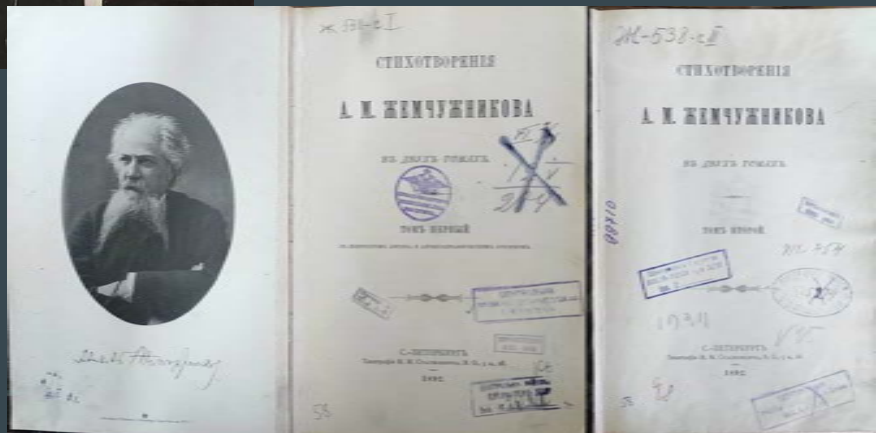
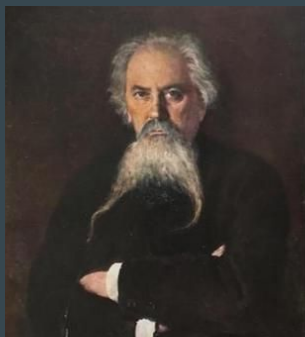
Між собою О. Толстой і Жемчужникови теж були братами, але двоюрідними.

Козьма Прутков «народился» у 1851 році і «прожив» всього 12 років. За цей час з-під його пера з'явилися кілька п'єс, десятки віршів, байок і афоризмів, які стали крилатими висловлюваннями і використовуються досі. У 1894 році вийшло повне зібрання творів «прутковцев». 600 примірників, за спогадами сучасників, «через тиждень, через два після свого виходу зникло з книжкових крамниць». До революції книги перевидавали 12 разів. У 2011 році в Росії вийшла біографія Козьми Пруткова з серії «Життя видатних людей» - перша в серії книга, присвячена вигаданій людині.

Після “смерті” Козьми Пруткова життя його творців пішло своєю чергою. Тільки О. Жемчужников та О.К. Толстой продовжили письменницьку діяльність.

У 1892 році вийшла збірка Олексія Жемчужникова «Стихотворения». Вона мала гучний успіх. У 1900 році, до 50-річчя його літературної діяльності, вийшов у світ новий збірник «Песни старости».

Толстой Олексій Костянтинович відомий як автор найвидатнішого літературного твору — історичного роману «Князь Серебряный» (1862).

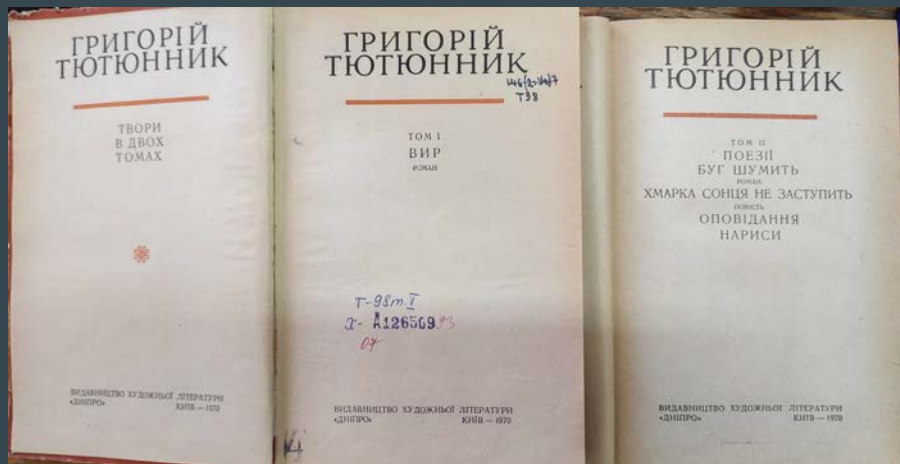
Брати Тютюнники

Григорій (1920-1961)

Григір (1931-1980)

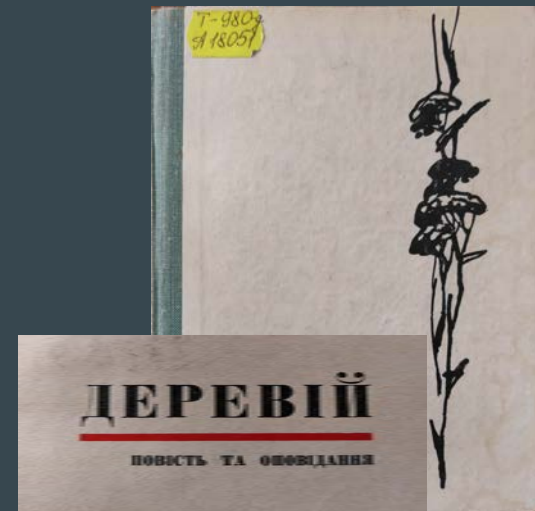
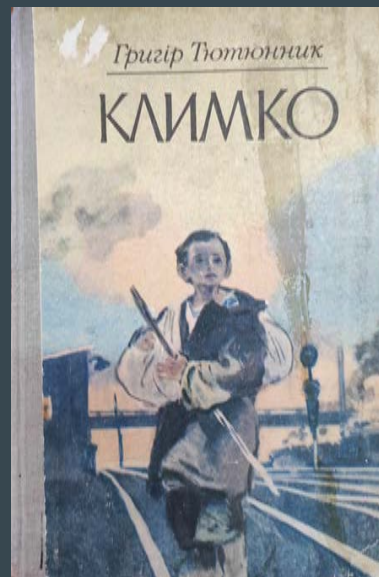
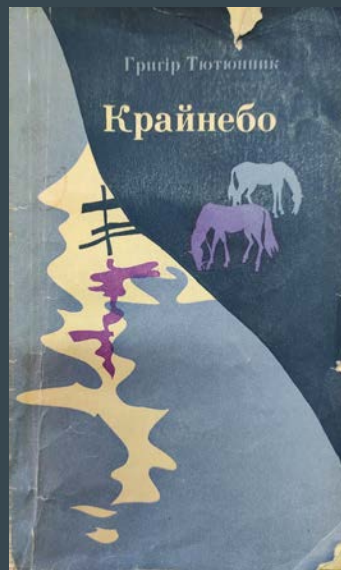
Григорій Михайлович Тютюнник з братом
Григорєм Михайловичем Тютюнником.

За життя Григорія Тютюнника так і не настигла слава – він її зовсім не прагнув. Хотів, щоб читали, щоб розуміли, а тому писав просто і жив просто, як і ті селяни-хлібороби, що стали героями його роману «Вир». Проживши лише 41 рік, письменник зробив значний внесок в розвиток української літератури, залишивши по собі збірку оповідань «Зоряні межі» (1951), повість «Хмарка сонця не заступить» (1957), збірку поезій «Журавлині ключі» (1963) і знаменитий роман «Вир» (1956), за який письменника посмертно було удостоєно Шевченківської премії. Григорій Тютюнник - вихованець Харківського університету.

У 1966 р. вийшла перша книжка Григора Тютюнника «Зав'язь». У 1969 році вийшла збірка «Деревій». У 70-ті роки з'являються у пресі нові твори Гр. Тютюнника. Виходять друком збірки «Батьківські пороги», «Крайнебо» (1972), «Коріння» (1978).

Гр. Тютюнник перекладав українською мовою твори В. Шукшина, М. Горького та ін. На початку 70-х років Гр. Тютюнник працював у видавництві «Веселка». Серед його продукції — настільна книга-календар для дітей «Дванадцять місяців» (1974). Пише він і сам твори для дітей, видає збірки оповідань «Ласочка» (1970), казок «Степова казка» (1973). За книги «Климко» (1976) і «Вогник далеко в степу» (1979) Григорові Тютюннику присуджено республіканську літературну премію ім. Лесі Українки 1980 р. Григір Тютюнник - вихованець Харківського університету.

Брати Катаєви

Валентин Петрович (1897-1987)

Євген Петрович (1902-1942)

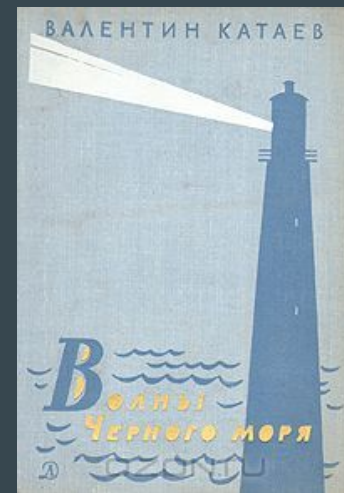
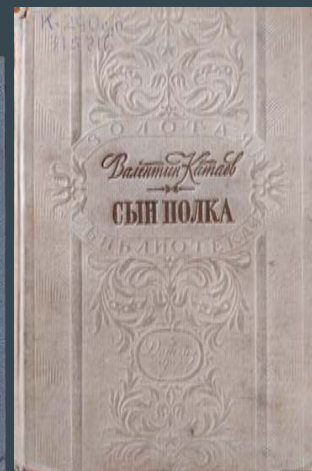
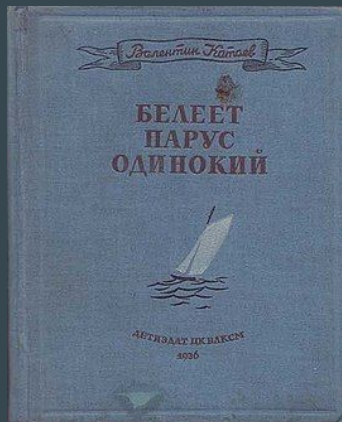
Брати Катаєви увійшли до літератури під різними прізвищами. Старший з братів Валентин Катаєв став відомим як романіст, автор роману «Белеет парус одинокий» (1936) та повісті «Сын полка» (1945). До 1986 року повість «Белеет парус одинокий» була видана в СРСР 121 раз і була перекладена 34 мовами. Ця повість входить до епопеї, яка пізніше була названа «Хвилі Чорного моря».

Євген Катаєв

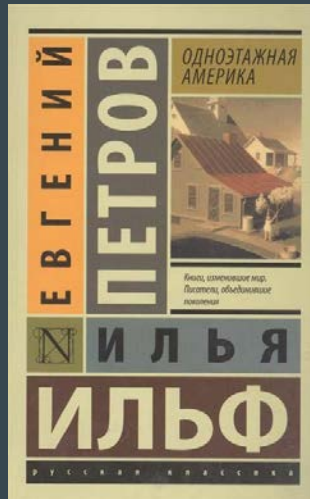
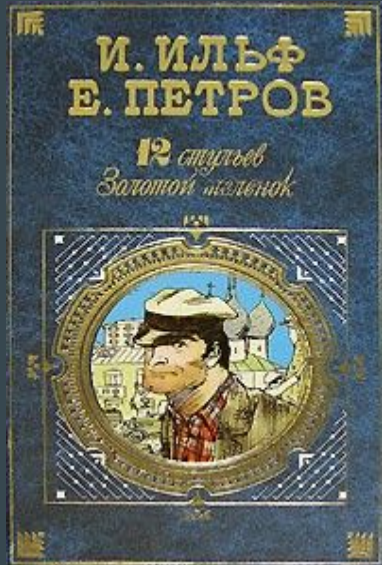
Валентин Катаєв

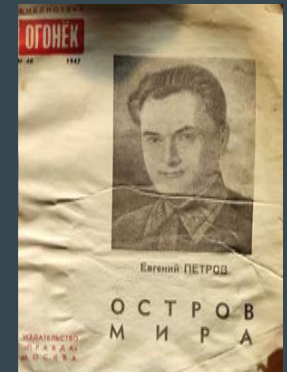
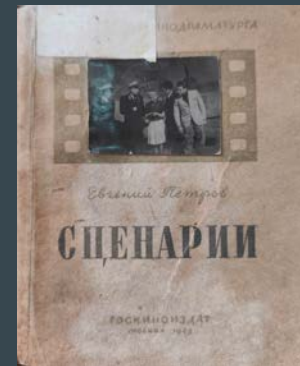
Молодший брат взяв псевдонім і прославився як Євген Петров, співавтор Іллі Ільфа за романами «12 стульєв» (1928) і «Золотой теленок» (1931). Євген спеціально працював під вигаданим прізвищем, щоб його не плутали з популярним братом. У 1935-1936 роках письменники здійснили подорож до США, результатом якого стала книга «Одноэтажная Америка» (1937 рік). Також в співавторстві з Іллею Ілфом були написані новели, фантастична повість «Светлая личность» (1928 рік) і безліч інших прекрасних робіт. Після смерті І.Ільфа Євген Катаєв доклав зусиль для увічнення пам'яті свого друга. У 1939 році він видав «Записные книжки» Іллі Ільфа.

Є. Петров і І. Ільф

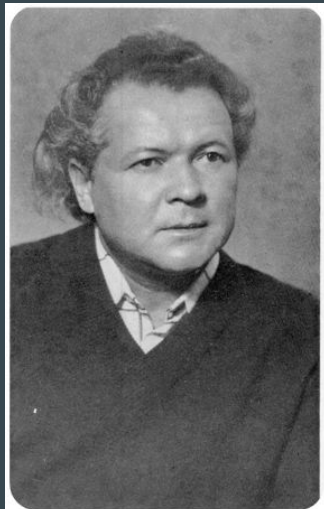

У журналі «Гудок», де працювали брати, Є. Петров познайомився з майбутнім співавтором - Іллею Ілфом. Саме Валентин Катаєв запропонував двом молодим журналістам працювати разом. *«Я уявив собі їх обох - таких різних і таких яскравих - і зрозумів, що вони створені для того, щоб доповнювати один одного»,* - писав Катаєв у своїх мемуарах.

Брати Сингаївські Петро Федорович (1929-1995) Микола Федорович (1936-2013)

Друкватися Петро Сингаївський почав з 1953 року. Загалом вийшли друком його 22 книжки поезій для дорослих і дітей українською та російською мовами і повість «Сьогодні ще не пізно» (1971).

Неподвижен воздух.
Не шуршит листва.
Сыплет, сыплет звезды
Ночь из рукава.

Мир загадочен и дымчат
В синих искорках луны.
Все мне кажется, что нынче
Все на свете влюблены.
В Первомайском парке
Этой ночью нам
Звезды, как подарки,
Падают к ногам.

Мир загадочен и дымчат
В синих искорках луны.
И уверен я, что нынче
Все на свете влюблены.
Хорошо нам вместе,
Словно есть у нас
Лет почти на двести
Юности запас.

Мир загадочен и дымчат
В синих искорках луны.
Может, в самом деле нынче
Все на свете влюблены?

Друкуючись Микола Сингаївський почав ще навчаючись у школі. Перші його твори з'явилися у газетах «Радянське Полісся» та «Радянська Житомирщина».

Чималий внесок зробив Микола Федорович у розвиток дитячої літератури. У 1958 році побачила світ перша збірка для дітей «Жива криничка». У 1968 році побачили світ поетичні книги «З березнем по землі», «Архіпелаги». За книги «Вогневиця» (1970) і «Поступ» (1969) Сингаївський удостоєний звання лауреата Республіканської комсомольської премії імені М. Островського. У 1990 році він став лауреатом премії імені Лесі Українки за поетичні твори для дітей.

Поезія Сингаївського – це суцільна пісня. Багато віршів поета покладено на музику. Одна зі збірок має назву «Я родом із пісні» — свідчення любові автора до цього жанру.

Чорнобривці насяла мати
У своїм світанковім краю
Та й навчила веснянки співати
Про квітучу надію свою.

Приспів:
Як на ті чорнобривці погляну,
Бачу матір стареньку,
Бачу руки твої, моя мамо,
Твою ласку я чую, рідненька.

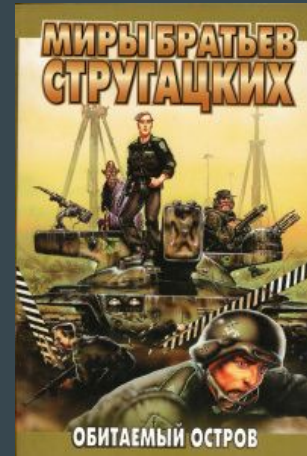
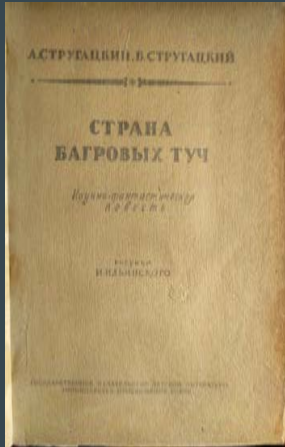
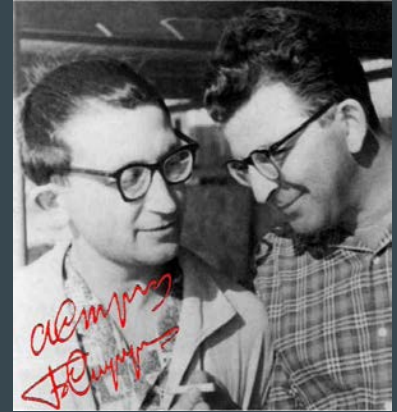
Я розлуки та зустрічі знаю,
Бачив я у чужій стороні.
Чорнобривці із рідного краю,
Що насяла ти навесні.

Прилітають до нашого поля
Із далеких країв журавлі.
Розквітають і квіти, і доля
На мойй українській землі.

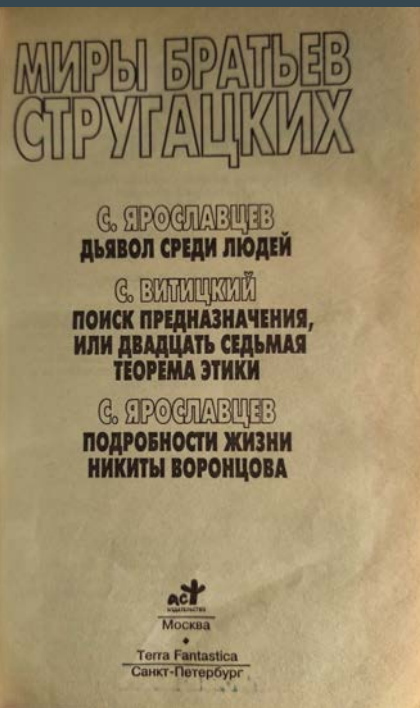
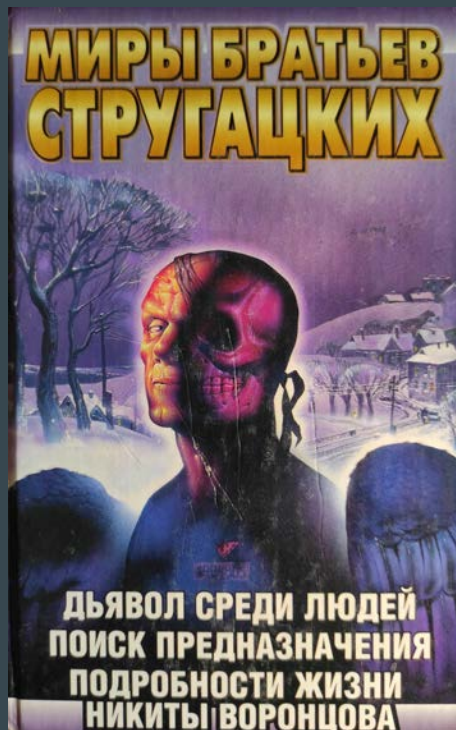
Брати Стругацькі

Аркадій Натанович(1925-1991) Борис Натанович (1933-2012)

Аркадій і Борис Стругацькі разом створили близько 30 романів і повістей, більше двох десятків оповідань. Першою спільною книгою братів стала «Страна багровых туч» (1959), а наступні за нею повісті «Трудно быть богом» (1963), «Понедельник начинается в субботу» (1965) і «Обитаемый остров» (1971) до сих пір залишаються хітами фантастики. Загальний тираж творів братів Стругацьких перевищує 40 млн. примірників. Крім російських видань, їхні книги витримали понад 620 видань на 42 мовах у 33 країнах світу. За їх творами поставлено більше 15 екранізацій, а у 1998 році заснована Міжнародна літературна премія ім. А. і Б. Стругацьких, яка вручається в їх «середній день народження».

Аркадій Стругацький написав кілька творів під псевдонімом С. Ярославцев («Експедиція в преисподню», «Подробности жизни Никиты Воронцова», «Дьявол среди людей»).

Борис Стругацький після смерті брата писав самостійно під ім'ям С. Вітицького. Він видав романи «Поиск предназначения, или Двадцать седьмая теорема этики» і «Бессильные мира сего».

Брати Вайнери

Аркадій Олександрович (1931-2005)

Георгій Олександрович (1938-2009)

Головними авторами детективів вони стали не відразу: Георгій працював журналістом, а Аркадій служив у міліції. Першим твором Вайнерів була повість «Часи для мистера Келли», в ньому і з'явився головний герой їх детективної серії - слідчий Станіслав Тихонов. Наступний твір про Тихонова «Ощупью в полдень» приніс їм всесоюзну популярність. Згодом брати Вайнери написали ще ряд історій про цього персонажа «Я — следователь», «Не потеряют человека», «Город принял». Одним із кращих творів братів Вайнерів вважається повість «Ера милосердия», яку вони пізніше перетворили у сценарій фільму «Место встречи изменить нельзя».

